

prozor s pogledom na more

jirgen beker

Zamrzнуте обале. У сутон
ће валови, запослени својом историјом,
без свести, прекриви
нажаћу ивичу ове зиме. Нисам
даље путовао да бих легао,
да бих спавао на угуљ равне земље.

Vazduh је pun затворених прозора; галебови
се нестестано узбудују због трага
удовица плave коže, у крзну. Razgovor
са самим собом се менja од десене до десене;
афера између ратова.

Peskovite површине додирују обзоре. Кад god
да се окрене, једро сна
će сада natkriliti
скра времена бистрине. Nebo
i njegova vest: zvono,
ono tu ne припада. Uzalud
grebe sunce led.

Led што вода оставља за собом, на повратку
у blaži Zapad. Epoха
у којој nestajem сastoji se
od jednog jedinog trenutka koji se širi,
širi van granica, neizdrživo. Jedino
morski oblaci i dalje dišu: tako to izgleda,
каže нечји глас, у оближњем ветру.

More udara u prozore. Školjke
se gnezde између дворана за игру;
стари морски вук бaca кокчу.
Jedna zastava izranja i tone;
од ове и one kolonije
остали су перике, зачини, пензије.
Obziri mrve rečenice slave;
мешетари, у завештају, роваре за новчићима.

Noću, mraz na постелју ставља обе руке;
тамо и amo, у тами sobe,
krila prozorska lebde. Na meni
почива сенка, сенка једне десене;
леži sveža i čvrsta u хладноći.

Prahan hotel. U kući se,
између škipavih, drvenih zidova,
kreću, gore-dole, četverostruki jezici
vlasnika. Trajetki se пene kroz прозор
u baru; zimska oluja
се smiruje u slici.

U rdii kabina sede milioneri.
Ostaci snega u дžinu. Lica мorskih pasa,
puše torpedo; стара градња, klubови
у замену за коže i чипове. Taj deo земље
previše je star за munjevit rat; ljubičice
из Кине власнице bordela poklonile су
mornarima; они se тетурају i svojim kapama
млате vazduh.

Beli mostovi; u drvetu nevidljivo grebe
so. Cim ступе на kopno,
putnici zaboravljaju sve moguћности
užasa. Buka privlači u centar
града; praznina
centra je dakle гласина; o snu
stvari nema šta da se izvesti.

Medu прозорима posle podne još uvek visi
skica бivšег предела.
Kroz сплет површина i грађевина.
стари tramvaj još uvek vozi prema чејнji; следеће
станице воде назад u детинство.
Moje se telo zaustavlja i kotrlja
po ливади,iza kuće. Sledе grudve snega;
kljun галеба koji sad, u сутон,
sedi na дасци pred прозором,
отвара се i затвара нечјуно.

Dim se pruža ravno iznad stolova; сада
u последњим лицима гори rumeni
straha. Hladni rezovi
јутра; на плоћник пада крик;
језици су, наколо, трзајући се onemeli.

Mirno, попут stanovnika, попут оних који су navikli,
они стоје kraj прозора. Svakih неколико sati
ovo more zahvata temelje; mraz
који unutra, na kopnu, razjeda šume
izgleda blag, попут umornog andela који се
na trenutak izdigao iznad воде. Magličast prizor;
radar spasava najudaljenije duše. Ptice кruže
nad šeširom. Preti mi,
udarcima, još jedino moje srce.

Vrata, izjutra, ne govore ništa
o dolascima i odlascima. Na kraju
ulica zeleni se, iznad гibanja мора, nebo;
lepe, uništene епоhe, beskrajno prazne.
S мора стиžu rani vozovi, i mrtvi se kotrljaju
natrag u izgnanstvo. Reflektor bezумно кružи
oko себе; обала се полако губи.

Prozor na kraju hodnika

Nebo, predeo, reka:
slika na kraju hodnika.
Levo i desno apartmani;
uredaj za gašenje požara. Brujanje
lifta.
Vreme kad se završava posao u kancelarijama. Odsutna
lica,
bez reči i bez nežnosti.
Neko će biti prvi
i proći će kraj svojih vrata
i ići će i proći kroz sliku
napolje u prostor где се leti.

TO BEHJ TRENUCI

Između menjanja возова, hladne pomorandže.
Filmske slike od прошлог октобра;
to behu trenuci, mogli bi ih nabrojiti.

Ovaj čudnovati planinski grad, okružen
iznenadnim snežnim površinama,
i na kraju serpentina
otkrio sam neliko прозора, beše то
pogled na Portugaliju.

Gde razumevanje ne bi bilo
teško, ni bolno. Razmenjuješ
очекivanja, fotografije
i razgovaraš o svojstvima
umirujućih средстава.

Vremena odlazaka se slažu.
Manje хладноće; i нешто сунца, прво
na улицама, затим na koloseku.

PRIPREMNE REČENICE

Vetar trese po krovovima
i leti sve zaboravljaš.

Muškarci, bez kuća, iz пустинја
ruše kuće.

Posmatrati u басти martovsku земљу.

U sobama u којима се налазе телефони
сасвим је тиho.
Недеља сеближи крају и mi sedimo
između naših ограда.

Nema kiše. Ima само kiše u kiši,
i она nema stana.

Dim se диже iz stabla.

Još uvek strah prilikom posmatranja.
strah Nedelja je. Čitam. Posle više седмица
отмићари су пустили неког чoveka.
Seda u подземну жељезницу
i vozi se u grad.

Ispred mene стоји pas i ne idem dalje.

Noću u тијој пijaњој улици.

Noću uvek osluškuješ гласове, kad
никога не видиш да долazi ili ide.

Uspomena na put kroz ogledalo.

Starost mastila.

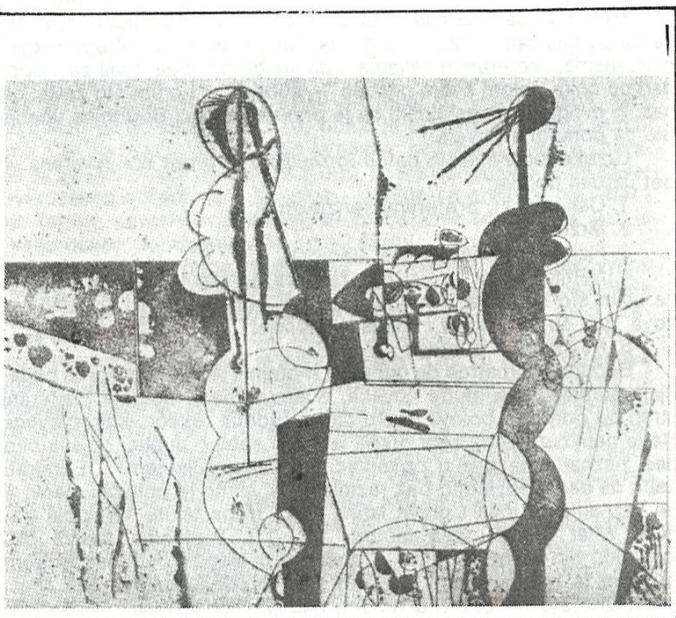
Rana ljubav ne silazi s brežuljka.

U dolinam nije bolje. Fabrike čekića i mlinovi, male fabrike strpljenja, leže izdubljene i narušene. Ali glad je otklonjena, i pastrmke ne moraju da žive.

Sa strahom raditi na oblicima.

Kukavica je tada dugo letela za nama.

... Kasnije Kasnije sve:
sve veće širenje,
neometane površine vremena;
uz izvesnost
da nastavljamo da živimo s magnetofonskim trakama,
izumrlim navikama,
zastarelim jezicima,
sa zvucima vode, šuma,
da ćemo opet pronaći onaj stari film,
doživeti scenu s vratima što se otvaraju,
i izaći
u jutro s drvećem u vetr.

BELEŠKA ZA KASNIJE

Ništa ne govori
trenutak nije pogodan
lica se okreću od tebe
ponuda nije vredna pomerna
strašilo kao osoba za uspostavljanje veze
opet je ispašao odašiljač
ne idu na telefona
magla ne osloboda ulice
zalepljeno poštansko sanduče
ukočeni svet na železničkoj stanici
Mogućnost da se neopaženo nestane

JEDNOM I ZAUVEK

Mrak iz prozora. U polusnu
naviru glasovi iz bioskopa. Mirisalo je,
mogao si da vidiš, u sobi na kredu
i pomorandže. Nevidljiva susetka se nikada
nije iselila, i sa njom strah ranog
jutra. Sneg je bacio daske s krova. Otvori, tamo
gde je nada zakasnila, i čućeš ponovo
povratak svog jezika. Svetlost
iza stabala što se njišu; odatle
je taj dan došao jednom, i zauvek.

HISTORY (2)

Nešto stariji ljudi, popodne
na reci, sa štapovima
i malim psima, ne usuđujem se
da pitam, da li su neke
uspomene izgovorene i unuci smireni.

jinizam i buddhizam

vera vučkovački

Do kraja VII veka pre n. e. brahmani su oformili osnovne postulate svoje vlasti nad duhovima ljudi. Religija je bila način na koji su to ostvarili. Rituale su iskomplikovali do krajnosti, a ceo život društva stavili pod svoju kontrolu, stvorivši teoriju o karmi i dharmi. Sebe su proglašili moćnjim od bogova. U takvoj situaciji počeli su se raditi revolti, specijalno na ekskluzivnost kasta, u prvom redu brahmanske. Kao odraz tog revolta pojavile su se dve religije: jinizam (džinizam) sa Vardhamanom Mahavirom (oko 550-470?) i buddhizmom, ideologijom koju je pokrenuo Siddhartha (Sidhartha) Gautama, kasnije nazvan Dudha (563-483?).

Jinizam

Koreni jinizma leže u vedizmu i etici brahmanizma, ali interpretirani na specifičan način: u prvom redu negiranje kasta, odbacivanje komplikovanih rituala i mnoge bogove. Neki naučnici jinizam nazivaju heptičkom sektom vedske religije.

Vrhunski ideal jinista bila je realizacija najvišeg savršenstva ljudskog bića da bi se ostvarilo oslobođenje od patnji i vezanost za radnja i smrti.

Reč jinizam je derivacija sanskrtske imenice jina, a znači »pobedilac«, ili onaj koji se oslobođio okova fenomenalnog sveta.

Izvorni jinizam ne ističe nikava viša bića (bogove i demone), a strogo osuduje rituale krvne žrtve. Bio je savršena asketska religija koja je kao vrhovni ideal isticala pojam ahimse, što znači ne ubiti niti povrediti ma kakvo živo biće. To je religija ljubavi i obzira koja odbacuje ideju podele ljudi na kaste.

Jinisti veruju da je njihova religija večna, a usavršavala se tokom periodičnih doba u kojima su se javljali veliki učitelji – tirthankare, dvadeset i četiri, od početka do danas. Kao vi smatra se Risabha, prema legendi osnivač jinizma. Kao i prvi tirthankara, zagonetni su i ostali sve do dvadeset i trećeg Parshvanath (Paršvanatha) koji je, kako legenda kaže, osnovao sektu nirgrantha, a umro oko 776. godine pre n. e. Istorijским osnivačem jinizma smatra se Vardhamana Mahavira, prozvan Jina (Džina = Veliki Heroj). Roden je u Vaishaliju (Vaišali u državi Bihar). Njegov otac je bio kšatrija – vladar, poglavica klana Naya (Naja). Bio je stariji savremenik Siddharthe Gautame. Prema legendi, u svojoj dvadeset osmoj godini odrekao se života, postao asketa i prvi propovednik sekte nirgnath. Trideset godina je živeo kao strogi asketa propovedajući novu veru. Umro je u mestu Pavapuri (Bihar) verovatno 483. godine pre n. e.

Jinizam nije nikada imao filosofskih rasprava i idejnih razmimoilaženja. Ali, između III i I veka pre n. e. počeo se deliti u dve sekte: Digambare (»odeveni u vazduh«, odnosno nagi) i Svetambare, (»odeveni u belo«). Digambare su bili stroge askete i smatrali su da im nije potrebna ni hrana ni odeća. Živeli su u strogo izolovanim manastirskim zajednicama u kojima nisu primali žene, jer su smatrali da one, po svojoj prirodi, nisu sposobne, niti predodredene za salvaciju. Svetambare su bili neasketska sekta, predviđena za laike neaskete. I oni su imali (i danas imaju) manastirske redove, i muške i ženske. Ovoj sekti pripada najveći broj vernika.

Jinistička metafizika je dualistički sistem koji deli univerzum uglavnom na dve kategorije: jiva (dživa) živa bića ili duša sa prirodnim fenomenima kao što su vetr, vatra, životinje, biljke i ljudska bića, i druga ajiva (adživa) u koju spadaju: prostor, vreme i tvar.

Sledeći, najznačajniji koncept je karma, suptilna, nevidljiva substantija, sastavljena od izvesnog tipa tvari koji lebde u prostoru jiv, uzrokujući transmigraciju. Delovanje karme može se eliminisati u toku nekoliko čovekovih života ispunjenih askezom i samopregornom disciplinom, sve dok se ne ostvari moksha (mokša), ugasnute, krajnji cilj čovekovih naporâ. Kako u jinizmu nema bogova, karma zauzima centralnu poziciju koju može da dosegne jedna duša. Duše se dele u dve grupe: one koje su još vezane karmom i one koje su oslobođene njenog dejstva.

Ahimsa koju ćemo kasnije sresti i u buddhizmu, veoma je značajna u jinizmu. Tako, na primer, jinisti su bili prvi koji su osnovali bolnice za sve obolele životinje.

Jinizam ima tri vrhunska idea: 1. Samyag-charita (Samyag-čarita) = ispravno vladanje, 2. Samyag-darsha (Samyag-darša) = prava vera i 3. Samyag-una (Samyag-džuna) = pravo znanje. Jinisti su propisali stroga etička pravila, za svakodnevni život, uglavnom u okviru ahimse.